

Sygn. akt III Ca 357/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący: Sędzia SO Mieczysław H. Kamiński

Sędzia SO Zofia Klisiewicz (sprawozdawca)

Sędzia SO Tomasz Białka

Protokolant: staż. Kinga Burny

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2014 r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa K. M.

przeciwko Gminie Ł.

o ochronę własności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu

z dnia 15 kwietnia 2014 r., sygn. akt I C 173/09

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt III Ca 357/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15.04.2014r. (sygn. akt I C 173/09) Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w sprawie z powództwa K. M. przeciwko Gminie Ł. o ochronę własności, oddalił powództwo (pkt I) oraz wydatkami na opinię biegłego, które tymczasowo pokryte zostały ze środków Skarbu Państwa obciążył powoda, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu (pkt II).

Sąd ustalił, że powód K. M. jest właścicielem dz. ewid. nr (...)i (...), położonych w miejscowości Ł., które powstały w wyniku podziału dz. ewid. nr (...). Od strony północnej działki te graniczą z dz. ewid. nr (...)stanowiącą drogę gminną, zaś od strony wschodniej z dz. ewid. nr (...). Dz. ewid. nr (...)o pow. 3,03 ha powstała z pgr nr (...)o pow. 2,925 ha i nr (...)o pow. 0,1366 ha, które w przeszłości należały do B. M.(co wynika z treści KW nr (...)). Działki powoda są usytuowane na zboczu i następuje po nich naturalny spływ wody opadowej. Właścicielem dz. ewid. nr (...)– drogi –

jest Gmina Ł.. Działka ta powstała z pgr nr (...) o pow. 0,4334 ha i pgr nr (...) o pow. 0,6554 ha i tak jest ujawniona w KW nr (...), nie zawiera zmian oznaczenia ewidencyjnego nieruchomości.

Granica między należącą do pozwanej Gminy działką nr (...), a należącą do powoda działką nr (...) przebiega pomiędzy punktami 72-73 opisanymi przez biegłego J. P. w sporządzonej do sprawy opinii – mapie sytuacyjnej z dnia 12.04.2011r. i z 23.01.2014r. Urządzona na gruncie droga nie mieści się w granicach działki nr (...), ale ma nieregularny przebieg i częściowo przejazdy wykonywane były po działce nr (...), w szczególności w pasie zawierającym się pomiędzy punktami e1-e2-73-72-e1. Ponadto na działce nr (...) urządzono oskarpowanie drogi zawierające się w pasie wyznaczonym przez linię koloru czerwonego pomiędzy punktami C-D-E-F-G-H-I-J, a linią przerywaną.

W dniu 9.09.2002r. kilkoro spośród mieszkańców korzystających z drogi nr (...) zwróciło się do Gminy o wykonanie drogi dojazdowej do posesji, bowiem obecna została zniszczona przez powódź. Wcześniej bo dnia 8.09.2002r. odbyła się wizja na gruncie z udziałem przedstawiciela Urzędu Gminy i Samorządu, w trakcie której ustalono, że w 2002r. zostaną wykonane roboty remontowe cząstkowe drogi nr (...) na odcinku, w którym graniczy ona m.in. z działką powoda, polegające na odnowieniu rowu, udrożnieniu przepustu, wyrównaniu wybojów i kolein, nawiezieniu kruszywa grubego – pospóły. W celu wykonania powyższych robót w dniu 9.09.2002r. została zawarta umowa pomiędzy Urzędem Gminy a S. M., obejmująca wykonanie robót ziemnych polegających na wyrównaniu zniszczonej drogi, odnowieniu rowu na odcinku 100 metrów, udrożnieniu przepustu betonowego poprzez wymianę złamanych kręgów oraz wykonaniu warstwy dolnej podbudowy z kruszywa naturalnego, przy czym prace miały być wykonywane przy współudziale mieszkańców. Na wykonanie powyższych robót powód wyraził zgodę w oświadczeniu z dnia 10.09.2002r. S. M. przy pomocy okolicznych mieszkańców usunął szkody powodziowe na drodze nr (...), w szczególności wykonał nową nawierzchnię żwirową, oskarpował ją i wykonał rów od strony działek nr (...), odprowadzający wodę do przepustu w kierunku działki nr (...), a także wymienił w przepuście dwa złamane kręgi betonowe, nie zmieniając jego położenia, jak również nie zmieniając położenia drogi, ani jej nie poszerzając. W wyniku remontu utwardzona została także część działki powoda nr (...), w szczególności w pasie zawierającym się pomiędzy punktami e1-e2-73-72-e1 (oznaczenia na mapie z 23.01.2014r.), a także na działce tej urządzono oskarpowanie drogi w pasie wyznaczonym przez linię koloru czerwonego pomiędzy punktami C-D-E-F-G-H-I-J, a linią przerywaną. W trakcie wykonywanych prac powód poprosił S. M. o wykonanie zjazdu z drogi nr (...) na działkę (...), wskazując mu, gdzie ma go wykonać. W efekcie wykonawca wysypał we wskazane miejsce całą skrzynię żwiru. Bezpośrednio po zakończeniu prac, K. M. nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń co do sposobu wykonanych prac. Działka nr (...) już w trakcie wykonywania remontu była podmokła i rosło na niej sitowie.

Powód aż do 2006r. nie kwestionował granicy pomiędzy działkami nr (...), a (...) oraz faktycznego przebiegu drogi na gruncie. Po upływie 4 lat od zakończenia remontu powód pismem z dnia 15.05.2006r. zwrócił się do Urzędu Gminy w Ł.o usunięcie nasypu z nieruchomości nr (...) oraz przebudowanie przepustu drogowego na skrzyżowaniu dróg (...) (poza jego własnością).

Na tle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo o wydanie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem powód akceptował działania dokonywane na spornym gruncie przez Gminę, ponadto powód ma nieograniczony dostęp do zajętej pod drogę części działki nr (...). Tak samo inne naruszenia własności powoda nie mogą być uznane za bezprawne, bowiem powód wyraził na nie zgodę. Zalewanie nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) z przyczyn leżących po stronie pozwanej Gminy nie zostało wykazane, zaś nawet jeśli przyjąć taką okoliczność za prawdziwą, to zdaniem Sądu Rejonowego nie sposób uznać, iż pozostają one w związku z remontem przepustu, tym bardziej, że spływ wód opadowych wynika ze zwykłych sił przyrody. Pomimo dokonanego rozgraniczenia Sąd Rejonowy nie wyrzekł o ustalonej granicy w sentencji z uwagi na oddalenie powództwa o wydanie nieruchomości.

Powyższy wyrok zaskarżył powód K. M. apelacją, w której zarzucił naruszenie art. 5 k.c. i art. 6 k.c. oraz sprzeczność ustaleń Sądu z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, prowadzącą Sąd do przyjęcia błędnej konkluzji i wydania niesprawiedliwego wyroku.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez nakazanie pozwanej Gminie Ł. wydania części dz. ewid. nr (...) przez usunięcie nasypu żwirowego, wykonanie rowu przydrożnego wzdłuż granicy drogi gminnej nr (...)i działek nr (...), przebudowy przepustu drogowego nad skrzyżowaniem dróg gminnych nr (...)w celu skierowania wód opadowych do rowu przydrożnego wzdłuż drogi gminnej nr (...)i działek nr (...)oraz nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, a także zasądzenie kosztów postępowania za I i II instancję.

W odpowiedzi na apelację, pozwana Gmina Ł. wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem podniesione w niej zarzuty okazały się niezasadne, a zaskarżony wyrok jest prawidłowy.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w sprawie nie zaszły uchybienia skutkujące nieważnością postępowania, których wystąpienie sąd odwoławczy ma obowiązek zbadać z urzędu – art. 378 § 1 k.p.c.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie oraz poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne, bowiem wynikają one jednoznacznie ze zgromadzonego materiału dowodowego i zostały dokonane w sposób zgodny z wytycznymi zawartymi w treści art. 233 § 1 k.p.c., tj. na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, czego nie zdołał podważyć apelujący. Podziela także Sąd Okręgowy ocenę prawną dokonaną w niniejszej sprawie przez Sąd I instancji, bowiem wnioski wyciągnięte na jej podstawie są prawidłowe. Pomimo drobnych błędów kwalifikujących się jako oczywiste omyłki pisarskie (np. wpisanie błędnej daty wizji przeprowadzonej na gruncie w dniu 18.09.2002r., czy też wpisanie błędnego oznaczenia dz. ewid. nr (...)zamiast dz. ewid. nr (...)), nie wystąpiły w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia żadne uchybienia merytoryczne uzasadniające zmianę bądź uchylenie wyroku.

Powód swoje żądanie wydania nieruchomości opierał na treści art. 222 § 1 k.c., zaś żądanie usunięcia nasypu i żwiru oraz przebudowy przepustu drogowego na treści art. 222 § 2 k.c. Zgodnie z treścią powyższego przepisu ustawy, właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą (roszczenie windykacyjne), zaś jeżeli własność jest naruszana w inny sposób, aniżeli pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, właściciel może żądać od naruszydca przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zaniechania naruszeń (roszczenie negatoryjne).

Roszczenie windykacyjne z art. 222 § 1 k.c. znajduje zastosowanie w razie naruszenia wyłącznego uprawnienia właściciela do korzystania z rzeczy i rozporządzania nią (art. 140 k.c.) i służy przywróceniu właścicielowi władania nad należącą do niego rzeczą, jeżeli został on tego władztwa pozbawiony, pod warunkiem, że pozbawienie to odbyło się bez tytułu prawnego – bez zgody właściciela. Wskazane roszczenie zatem znajduje zastosowanie, gdy trwałe wkroczenie w sferę cudzych uprawnień – z naruszeniem art. 140 k.c. – polega na nieuprawnionym władaniu cudzą rzeczą. Natomiast roszczenie negatoryjne jest środkiem ochrony własności wymierzonym przeciwko aktualnie realizującej się bezprawnej ingerencji w sferę uprawnień właściciela, które jednak nie polega na pozbawieniu go posiadania rzeczy. Jego celem jest położenie kresu takiej bezprawnej ingerencji i usunięcie stanu naruszającego własność (E. Gniewek, Komentarz do art. 222 Kodeksu cywilnego, LEX nr 73551).

Żądanie wydania spornej nieruchomości – części działki nr (...) tj. części znajdującej się pomiędzy linią niebieską łączącą punkty 72-73 oraz linią czerwoną pomiędzy punktami A-C-D-E-F-G-H-I-J zgodnie z mapą sytuacyjną z k. 460 – powód wywodzi z faktu przekroczenia przez Gminę Ł. granicy pomiędzy należącą do niego działką nr (...), a stanowiącą drogę działką nr (...), do którego miało dojść podczas przebudowywania-remontu tejże drogi w 2002r. O ile jednak prawo powoda do działki nr (...) oraz ingerencja w tą własność wskutek remontu drogi stanowi fakt i znajduje

oparcie w część treści art. 222 § 1 k.c. (w granicę działki powoda wkracza bowiem skarpa drogi położonej na działce nr (...)), o tyle nie znajduje takiego oparcia w treści tego przepisu charakter dokonanej ingerencji, gdyż było to działanie uprawnione. Remont drogi polegający m.in. na jej wyrównaniu, nadsypaniu skarpy i wysypaniu żwiru, dokonany był bowiem nie za wyłączną wolą pozwanej Gminy, a na wyraźną prośbę i za zgodą okolicznych mieszkańców, w tym także K. M. i służyć miał poprawie komunikacji mieszkańców tej części miejscowości z drogą publiczną, w tym zdaje się, że także miał służyć powodowi. Ponadto, jeżeli powód nie akceptował takiego stanu rzeczy, to nie powinien był wyrażać zgody na dokonany remont, bądź reagować niezwłocznie w trakcie prac bądź po ich dokonaniu. Tymczasem z akt sprawy wynika, że mieszkańcy oprócz aprobaty działań Gminy w tym zakresie, pomagali także w dokonywanej przebudowie rozgarniając nawieziony żwir, zaś pierwsze pismo w sprawie przekroczenia granic zostało skierowane przez powoda do pozwanej Gminy dopiero w 4 lata po zakończeniu przedmiotowych prac (k.14). Dodatkowo remont ten nie polegał na rozbudowie istniejącej drogi, poszerzeniu granic, a jedynie na ulepszeniu istniejącego szlaku – w granicach, w jakich szlak ten zawsze znajdował się przed rozpoczęciem prac, o czym świadczą m.in. wiarygodne zeznania świadków T. C., W. M., S. M.. Dodatkowo oświadczenie powoda z dnia 10.09.2002r. (k. 80) zawiera zgodę na wykonanie robót związanych z poprawą stanu drogi - w ramach istniejącego szlaku na gruncie. Skoro więc skutek przeprowadzenia w 2002r. remontu droga nie zmieniła położenia, a powód wyraził zgodę na jego dokonanie, to nie może teraz skutecznie podnosić bezprawności dokonanych przez Gminę Ł. działań. Tym samym przedmiotowe roszczenie powoda nie znajduje uzasadnienia w treści art. 222 § 1 k.c.

Pozostałe żądania powoda (zlikwidowania nasypu, dokonania przebudowy przepustu, wykonania rowu i usunięcia żwiru z terenu jego działki) również nie zasługują na uwzględnienie. Dokonanie nasypu i wysypanie żwiru odbyło się – stosownie do powyższych uwag – za zgodą, a nawet na prośbę powoda. Dokonanie nasypu wiązało się z przeprowadzeniem remontu drogi nr (...), na które wszyscy okoliczni mieszkańcy (w tym powód) wyrazili pisemną zgodę, zaś o nadsypanie żwiru na swoją posesję powód zwrócił się do wykonawcy tego remontu – zeznającego w sprawie w charakterze świadka S. M. (wysypanie żwiru miało na celu stworzenie dogodnego zjazdu do posesji powoda). Tym samym zasadność żądania obecnej ich usunięcia, została wyłączona przez zgodę właściciela na dokonanie takich ingerencji w przedmiot jego własności.

Z kolei żądanie wykonania przebudowy (przesunięcia) przepustu drogowego i wykonania rowu odwadniającego na północnej granicy działki nr (...) jest niezasadne z dwóch powodów. Po pierwsze powód nie zdołał udowodnić, ażeby przez działanie Gminy związane z zakresem przeprowadzonych na drodze nr (...) prac doszło do zalewania nieruchomości stanowiących jego własność. Nie znalazło bowiem potwierdzenia w materiale dowodowym twierdzenie powoda, jakoby remont przepustu został połączony z jego przesunięciem o kilka metrów w stronę nieruchomości powoda. Dokonana w tym zakresie ocena przez Sąd Rejonowy bardzo wnikliwie i szczegółowo odnosi się do tej kwestii, a Sąd Okręgowy podziela płynące z niej wnioski. Skoro więc remont istniejącego przepustu polegał jedynie na jego naprawieniu i udrożnieniu (co było przedmiotem ustaleń pomiędzy mieszkańcami i przedstawicielem Gminy), to nawet w przypadku zalewania nieruchomości powoda wodą przez niego przepływającą, nie można przypisywać Gminie odpowiedzialności za ten stan w oparciu o treść art. 222 § 2 k.c., bowiem Gmina nie podejmowała czynności, które bezprawnie naruszałaby powoda w jego własności. Spływanie wody w dół jest zjawiskiem naturalnym, zaś udrażnianie przepływu służy umożliwieniu przepływu przez niego wody. Skoro zatem istniejący przepływ znajduje się na zboczu góry (jak w niniejszej sprawie), to oczywistym jest, że jego udrożnienie będzie powodować spływanie wody z gruntów znajdujących się powyżej na grunty znajdujące się poniżej - w tym wypadku np. na działkę powoda, co miało miejsce także przed remontem, przed udrożnieniem przepustu, o czym świadczy wygląd działki powoda – teren podmokły, sitowie. Jeżeli jednak powód twierdzi, iż na skutek tych działań zostały naruszone stosunki wodne panujące na jego gruncie, to przysługują mu w związku z tym, odpowiednie uprawnienia wynikające z ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo wodne (Dz.U.2012.145 z późniejszymi zmianami), jednakże już w ramach reżimu administracyjnego, a nie cywilnego.

Reasumując, wysuwane w niniejszej sprawie roszczenia powoda nie znalazły potwierdzenia w obowiązujących przepisach prawa, co skutkowało oddaleniem powództwa. Zaskarżone orzeczenie nie jest obarczone błędami

merytorycznymi, rozstrzygnięcie jest prawidłowe, zaś Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do jego uchylecia bądź zmiany.

Mając zatem na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt 1 sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach orzeczono w pkt 2 sentencji w myśl obowiązującej w procesie cywilnym zasady odpowiedzialności za wynik postępowania (art. 98 § 1 k.p.c.), a na ich wysokość złożył się koszt zastępstwa procesowego pozwanej Gminy Ł., obliczony zgodnie z § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490).